

XLIV OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

Zawody III stopnia pisemne – podejście 1

Zadanie 1

W tabeli zamieszczono nazwy 6 pasm górskich w Europie. Określ, wstawiając znak „X” w odpowiednie rubryki tabeli, które cechy dotyczą poszczególnych gór.

Uwaga! Przy niektórych cechach znak „X” należy wstawić w wierszu tabeli więcej niż jeden raz.

Cecha	Apeniny	Góry Betyckie	Góry Pennińskie	Masyw Centralny	Rudawy	Wogezy
Góry te zostały sfałdowane w orogenezie alpejskiej.						
Najwyższy szczyt tych gór jest wyższy niż najwyższy szczyt Karpat.						
Najwyższy szczyt tych gór jest stożkiem wulkanicznym.						
Przez góry te przebiega granica państwowa.						
Występują tam skały fliszowe.						

Zadanie 2

Uzupełnij brakujące fragmenty zdań, podkreślając jedną spośród czterech propozycji przedstawionych w nawiasach.

Na mapie (załącznik 1) przedstawiono fragment Beskidu Niskiego. Góry te zaliczane są do Karpat Zewnętrznych, które są zbudowane ze skał fliszowych, czyli w głównej mierze naprzemianległych kompleksów łupków ilastych i (*dolomitów / gnejsów / piaskowców / porfirów*). Materiał budujący te skały gromadził się (*na lądzie / na szelfie / u podnóża stoków podmorskich / w centralnych częściach basenów oceanicznych*). Kompleksy skalne są pofałdowane i pocięte uskokami, które powstały w wyniku nacisku wywołanego przez ruch (*Mikroptyty Adriatyckiej na północ / Platformy Wschodnioeuropejskiej na południe / Platformy Zachodnioeuropejskiej na wschód / Tarczy Bałtyckiej na południe*). Skały, z których są zbudowane fałdy, powstały (*w karbonie / w triasie / od kredy do oligocenu / w miocenie*). Ostateczne fałdowanie Karpat Zewnętrznych nastąpiło (*w karbonie / w triasie / od kredy do oligocenu / w miocenie*), a ich wypiętrzenie (*w karbonie / w triasie / od kredy do oligocenu / w miocenie*).

Zadanie 3

Na podstawie poniższych opisów rozpoznaj nazwy rzek mających swoje źródła w Karpatach i należących do dorzecza Wisły. Do tabeli wpisz:

- nazwy rzek rozpoznane na podstawie opisów
- litery (A, B, C, D), którymi oznaczono przebiegi odpowiednich rzek (patrz rysunek)
- nazwy miejscowości (wybierz 4 z poniższej listy), w których zbudowano zapory, tworząc w ten sposób zbiorniki wodne.

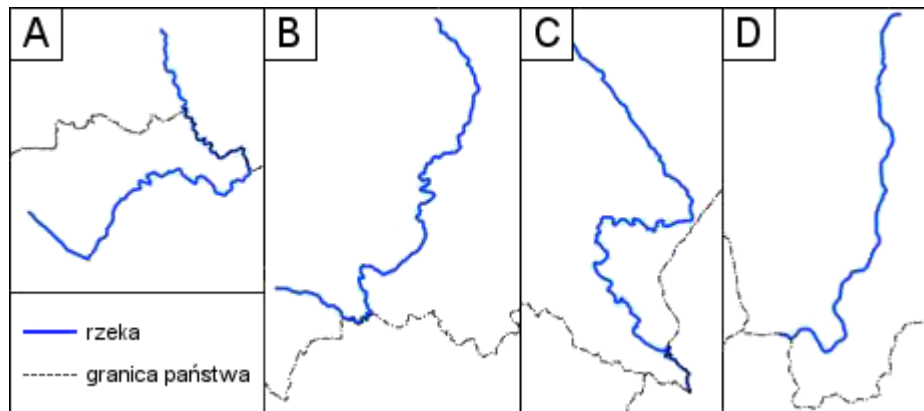
Uwaga! Rysunki przedstawiające przebieg rzek sporządzono w różnych skalach, ale w tej samej orientacji geograficznej. Możliwe jest, że wybranej rzeki nie odpowiada żadna z podanych nazw miejscowości, bądź też że odpowiada jej kilka nazw miejscowości.

Opisy rzek:

1. Rzeka o długości 247 km, na krótkim odcinku graniczna, powierzchnia dorzecza wynosi 6804 km² (4852 km² w Polsce), uchodzi do Wisły na wysokości 174 m n.p.m.
2. Rzeka o długości 170 km (62,6 km w Polsce, w tym 30,5 km odcinek graniczny), powierzchnia dorzecza wynosi 2077 km² (w Polsce 483 km²), tworzy malowniczy przełom przez Beskid Sądecki.
3. Rzeka o długości 443 km (odcinek graniczny 54 km), powierzchnia dorzecza wynosi 16861 km² (w Polsce 14390 km²), jej źródła znajdują się na wysokości około 800 m n.p.m., a ujście do Wisły – 140 m n.p.m.
4. Rzeka o długości 89 km, powierzchnia dorzecza wynosi 1391 km² (w całości w Polsce), w środkowym biegu przełamuje się przez Beskid Mały, uchodzi do Wisły na wysokości 230 m n.p.m.

Nazwy miejscowości do wyboru:

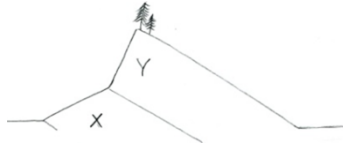
Besko, Goczałkowice, Myczkowce, Porąbka, Rożnów, Solina, Świnna Poręba

Numer opisu	Nazwa rzeki	Litera, którą oznaczono przebieg rzeki	Miejscowości, gdzie zbudowano zapory
1			
2			
3			
4			

Zadanie 4

Profile stoków w Karpatach fliszowych charakteryzują się obecnością odcinków o różnym nachyleniu. Podaj dwie przyczyny tego zróżnicowania.

Przyczyna 1:

.....

Przyczyna 2:

.....

Zadanie 5

Na mapie (załącznik 1) zaznaczono czerwonymi liniami przebieg 4 projektowanych tras narciarskich wraz z wyciągami i podpisano je literami A, B, C i D.

- A. Przeanalizuj przebieg projektowanych tras narciarskich pod względem 8 kryteriów zamieszczonych w tabeli. Obok każdej litery przyporządkowanej danej trasie (A, B, C, D) **wpisz „1”** – jeśli trasa dobrze spełnia kryterium, lub **„0”** jeśli trasa nie spełnia kryterium.

Kryterium	Spełnienie kryterium
Brak antropogenicznych przeszkód terenowych	A – B – C – D –
Brak naturalnych przeszkód terenowych (np. ciek, skałki, urwiska)	A – B – C – D –
Długie zaleganie naturalnej pokrywy śnieżnej	A – B – C – D –
Długość trasy co najmniej 1200 m	A – B – C – D –
Droga publiczna w odległości poniżej 100 m od dolnej stacji wyciągu	A – B – C – D –
Położenie w pobliżu naturalnego źródła wody do naśnieżania stoku	A – B – C – D –
Teren bezleśny	A – B – C – D –
Trasa o zmiennym nachyleniu	A – B – C – D –

- B. Wstaw znak „X” w kratkę obok projektowanej trasy narciarskiej, która według twojej oceny będzie najlepszym wyborem (poleciłbyś ją inwestorowi do realizacji). Uzasadnij swój wybór.

☐ trasa „A” ☐ trasa „B” ☐ trasa „C” ☐ trasa „D”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6

A. Podaj nazwy 2 drzew lub krzewów introdukowanych w Polsce, których spontaniczna ekspansja konkuruje z florą rodzimą.

1) 2)

B. W przyrodzie występuje naturalna ekspansja różnych gatunków zwierząt, rozprzestrzenianie się gatunków zawleczonych lub ucieczka z hodowli. Podaj nazwy 4 gatunków zwierząt, które zadomowiły się w Polsce i często konkurują z fauną rodzimą.

Uwaga! Pytanie nie dotyczy gatunków zwierząt hodowanych lub świadomie wprowadzonych przez człowieka do środowiska!

1) 2)

3) 4)

C. Podaj nazwy 2 gromad zwierząt kręgowych, które w wyniku przemian cywilizacyjnych są najbardziej zagrożone wyginięciem w Polsce i Europie.

1) 2)

Zadanie 7

Na podstawie informacji w tabeli rozpoznaj osoby, które istotnie przyczyniły się do rozwoju polskiej geografii. Odpowiedzi wybierz spośród poniższych.

Henryk Arctowski, Walery Goetel, Jerzy Kondracki, Stanisław Lencewicz, Wincenty Pol, Eugeniusz Romer, Stanisław Siedlecki, Władysław Szafer

Osoba	Lata życia	Biogram
	1889-1944	Jeden z założycieli Polskiego Towarzystwa Geograficznego, związany z geografią warszawską. Jego praca na temat dyluwium i morfologii środkowego Powiśla była przełomowa w badaniach zlodowaceń na ziemiach polskich.
	1912-2002	Geolog, taternik i polarnik. Uczestnik wypraw na Grenlandię, wyspę Niedźwiedzia i Spitsbergen. Jego imieniem nazwano kilka gatunków kopalnej fauny. Patron Polskiej Stacji Polarnej Hornsund.
	1871-1954	Przyczynił się do ustalenia szczegółowych granic Polski po konferencji paryskiej po I wojnie światowej. Miał szczególne osiągnięcia na polu geomorfologii, klimatologii i kartografii (upowszechnienie metody hipsometrycznej).
	1871-1958	Członek belgijskiej wyprawy antarktycznej na statku „Belgica”. Jego imieniem nazwano stację badawczą na Antarktydzie oraz wiele obiektów w państwach polarnych.
	1886-1970	Botanik, zajmował się geografią roślin, współautor „Flory polskiej” i „Szaty roślinnej Polski”. Organizator ruchu ochrony przyrody w Polsce, współtwórca wielu parków narodowych w Polsce oraz Ligi Ochrony Przyrody.
	1908-1998	Geograf fizyczny, twórca metod regionalizacji, najpowszechniej stosowanego podziału fizycznogeograficznego Polski. Wieloletni przewodniczący Polskiego Towarzystwa Geograficznego.
	1889-1972	Geolog, ekolog, współtwórca parków narodowych: Tatrzańskiego, Pienińskiego i Babiogórskiego. Pasjonat geografii politycznej, zajmował się mniejszościami narodowymi w Karpatach, szczególnie Łemkami. Twórca nowej gałęzi nauk – sozologii.

ZALACZNIK 1

